

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2022-01-03
Stockholm

Mål nr
P 225-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-12-11 i mål nr P 5029-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

PL

Ombud: MM och biträdande jurist LE

Motpart

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun

SAKEN

Ansökan om utdömande av vite avseende åtgärder på fastigheten A i Huddinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
2. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommuns ansökan om vite.
3. Mark- och miljööverdomstolen avslår PLs yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

Dok.Id 1769633

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Den 13 mars 2017 förelade Natur- och byggnadsnämnden i Huddinge kommun PL att, vid vite om 800 000 kr, senast nio månader från det att nämndens beslut fått laga kraft riva olovligt uppförd huvudbyggnad, garage och alla murar på fastigheten A. PL överklagade beslutet, men länsstyrelsen avlog överklagandet genom beslut den 15 augusti 2018 (dnr 4034-17366-2017). Länsstyrelsens beslut fick laga kraft den 2 januari 2019.

Fastigheten kontrollbesiktigades i maj 2020 och då fanns huvudbyggnad, garage och murar fortfarande kvar. Bygglovs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nämnden) ansökte därför om utdömmande av vitet om 800 000 kr. Mark- och miljödomstolen biföll nämndens ansökan genom dom den 11 december 2020.

Den 3 november 2021 beviljade Mark- och miljööverdomstolen resning av länsstyrelsens beslut den 15 augusti 2018, dnr 4034-17366-2017, och förordnade att länsstyrelsen ska återuppta handläggningen av ärendet (Mark- och miljööverdomstolens mål nr P 2387-21). Det beslutet har fått laga kraft.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

PL har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska undanröjas och att nämndens ansökan om utdömmande av vite ska avslås. Han har också yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Nämnden har inte haft något att erinra mot att mark- och miljödomstolens dom om utdömmande av vite undanröjs. Nämnden har dock motsatt sig PLs yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

PL har anfört bl.a. följande:

Mark- och miljööverdomstolen har beviljat resning av det beslut om vitesföreläggande som ligger till grund för nämndens ansökan om utdömande av vite. Det finns därmed inte längre något lagakraftvunnet vitesföreläggande.

Målet rör ett omfattande vite om 800 000 kr. Saken är juridiskt komplicerad. Ombuden har behövt sätta sig in i ett stort material och haft omfattande kontakter med olika myndigheter. PL har i den givna situationen haft fog för att anlita ombud. Han har därför en grundlagsskyddad rätt att få sina ombudskostnader täckta genom ersättning för rättegångskostnader.

Nämnden har anfört bl.a. följande:

Nämnden har hanterat ärendet utifrån gällande lagstiftning, praxis, den då gällande detaljplanen och de i övrigt vid tiden för ansökan om utdömande av vite rådande omständigheterna i ärendet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det finns skäl att ge prövningstillstånd och ta upp målet till omedelbart avgörande.

I och med att Mark- och miljööverdomstolen har beviljat resning av länsstyrelsens beslut den 15 augusti 2018 finns det inte längre något lagakraftvunnet vitesföreläggande. Därmed brister ansökan om utdömande av vite i en sådan grundläggande förutsättning att det ansökta vitet inte kan dömas ut. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och nämndens ansökan om utdömande av vite ska avslås.

När mål om utdömande av vite prövas av en mark- och miljödomstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, dock är inte rättegångskostnadsbestämmelserna i 32 § i nämnda lag tillämpliga (se 4 kap. 2 § och 5 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar). Någon ytterligare möjlighet att få ersättning för rättegångskostnader vid tvist mot en kommun i ett ärende som detta föreligger inte (jfr bl.a. punkten 12 i rättsfallet NJA 2020 s. 908). PLs yrkande om ersättning för rättegångskostnader ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-01-24

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Johan Svensson och Li Brismo (deltog inte i frågan om prövningstillstånd) samt tf. hovrättsassessorn Hanna Björklund, referent.

Föredragande har varit Richard Bexelius.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-12-11
meddelad i
Nacka

Mål nr P 5029-20

PARTER

Sökande

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun

Motpart

PL

SAKEN

Utdömande av vite avseende fastigheten A i Huddinge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar PL att till staten betala vite om
800 000 kr.

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Huddinge kommun meddelade genom beslut den 29 september 2008 bygglov för uppförande av ett enbostadshus på fastigheten A i Huddinge kommun. Den 9 december 2009 upphävde Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) beslutet om bygglov med motiveringen att det föreligger avvikelser från vad som är tillåtet att uppföra inom fastigheten vad avser byggnadsarea, byggnadshöjd och antalet våningar samt att dessa avvikelser är alltför omfattande för att kunna tillåtas som mindre avvikelser från den gällande detaljplanen. Länsstyrelsens beslut fastställdes av Förvaltnings-rätten i Stockholm i dom den 5 oktober 2011. Domen har vunnit laga kraft.

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun, dåvarande Natur- och bygglövsnämnden, (nämnden) beslutade den 13 mars 2017 att förelägga PL att, vid vite om 800 000 kr, inom nio månader från det att beslutet får laga kraft vidta rättelse genom att ha rivit den olovligt uppförda huvudbyggnaden, garaget samt alla murar på den aktuella fastigheten. Beslutet har vunnit laga kraft.

Nämnden har nu ansökt om utdömande av vitet hos mark- och miljödomstolen.

YTTRANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förplikta PL att betala vite om 800 000 kr och har till stöd för sin ansökan anfört i huvudsak följande.

Nämndens beslut om föreläggande om rivning från den 13 mars 2017 överklagades av PL den 27 april 2017. Länsstyrelsen beslutade den 15 augusti 2018 att avslå överklagandet. Länsstyrelsens beslut vann laga kraft den 2 januari 2019. Den aktuella fastigheten kontrollbesiktigades den 7 maj 2020 då det konstaterades att huvudbyggnaden, garage och murar fortfarande finns kvar. Föreläggandet har därmed inte efterföljts inom rätt tid.

PL har yrkat att rivningsföreläggandet upphävs alternativt inhiberas i avvaktan på en detaljplaneändring som innebär att de aktuella byggnaderna kan tillåtas samt ett nytt bygglov har vunnit laga kraft. Han har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Kommunen ska enligt beslut från kommunstyrelsen ha rivit upp det nuvarande rivningsföreläggandet i samband med beslut om planbesked och planuppdrag med anledning av att kommunstyrelsen är positiva till en planändring avseende den aktuella fastigheten. Beslutet om detaljplan ska vara klart i december 2020. Syftet med detaljplaneändringen är att möjliggöra bygglov för den nu uppförda byggnationen i avsikt att undvika en rivning så att inte stora ekonomiska värden går förlorade. Den tidigare kommunaldirektören har bekräftat att rivningsföreläggandet är pausat i väntan på kommunens arbete med detaljplaneändringen. Ordföranden i nämnden har uppgett att vitet inte ska dömas ut om den nya detaljplanen fastställs.

Till sin överklagan har han bifogat e-postkonversationer, protokollsutdrag, tjänsteutlåtande, fakturor och ett plankostnadsavtal.

Nämnden har beretts tillfälle att yttra sig över vad **PL** har anfört, men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för mark- och miljödomstolens prövning

I mål om utdömande av vite har domstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har riktats mot rätt adressat, har delgetts adressaten, om det har fått laga kraft, om det är lagligen grundat och om föreläggandet har överträtts. Om föreläggandet har överträtts ska domstolen pröva om det har funnits något giltigt hinder att inte följa föreläggandet. Finns förutsättningar att döma ut vitet ska domstolen även pröva vitets storlek och ta hänsyn till om det finns särskilda skäl för jämkning av vitet.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Det föreläggande som ligger till grund för ansökan har riktats mot rätt adressat, delgetts adressaten, vunnit laga kraft och är lagligen grundat. Vid besiktning den 7 maj 2020 konstaterades att huvudbyggnaden, garage och murar fortfarande finns kvar på fastigheten och att föreläggandet därmed inte efterföljts i rätt tid. PL vidgår nämndens uppgifter om att föreläggandet inte efterföljts, men menar att han har fått besked om att rivningsföreläggandet ligger vilande i avvaktan på beslut om en ny detaljplan för den aktuella fastigheten som skulle tillåta de aktuella byggnationerna.

Det är alltså utrett att föreläggandet har överträtts.

Någon giltig ursäkt för PL att inte fullgöra föreläggandet i tid har inte framkommit. Det faktum att en senare ändring av detaljplanen kan komma att medföra att de aktuella byggnaderna kan tillåtas förändrar inte den omständigheten att de uppförts i strid mot det vid den aktuella tidpunkten gällande bygglovet och detaljplanen, jfr Mark- och miljööverdomstolens domar den 8 januari 2013 i mål nr P 6260-12 och den 5 maj 2018 i mål nr P 7895-17. Det har inte heller i övrigt framkommit något hinder mot att döma ut vitet, och inte heller skäl för att jämka vitesbeloppet. PL ska mot denna bakgrund förpliktas att det betala det förelagda vitet om 800 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 4 januari 2021.

Karin Röckert

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Röckert. Beredningsjuristen Cornelia Ledin har handlagt målet.